

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛІАНСЬКА АКАДЕМІЯ»

НАУКОВІ
записки
НаУКМА

Том 124

Філологічні науки
(Літературознавство)

Київ
2011

ОБРАЗНА СИСТЕМА ДОРОГИ ТА МОТИВ МАНДРІВ У ВІРШОВАНІЙ ТВОРЧОСТІ ЛАЗАРЯ БАРАНОВИЧА

У статті висвітлено особливості конструювання образно-мотивного комплексу дороги і мандрів у польськомовній поезії Лазаря Барановича. Віршовані тексти вписано у ширшу жанрову парадигму барокової літератури на основі ідейно-змістових орієнтирів автора. Враховано постійний діалог українського письменника з біблійним інтертекстом. Приділено увагу загальноєвропейським культурним тенденціям ранньомодерної доби, на тлі яких розглядається творчість Барановича.

Ключові слова: українське літературне бароко, метафізична поезія, паломницька література, мотив мандрів, символіка дороги, біблійний інтертекст.

Творчість чернігівського архієпископа Лазаря Барановича довгий час не могла здобути на неупереджене прочитання. Наприклад, Микола Сумцов більше цінує суспільно-політичну, ніж письменницьку діяльність Лазаря Барановича, закидаючи польськомовній поезії автора штучність, беззмістовність, надмірність метафоричних фігур [11, с. 115–117]. Володимир Перетц, ретельно простудіювавши збірку Барановича «Księga śmierci», насамкінець робить висновок про одноманітність її поезії, брак вишуканості у формі та багатства думки [5, с. 24, 35]. Усталена оцінка творчості Барановича здобувається на перегляд порівняно нещодавно, з появою праць, які репрезентують новий підхід до української барокової поетики. Ростислав Радишевський вдається до аналізу концептизму та емблематичного принципу у віршуваннях Лазаря Барановича [7]. Цю дослідницьку стратегію продовжує Тетяна Рязанцева у своїй монографії «Змалювати думку (Концептизм як напрям метафізичної поезії в літературі Європи доби Бароко)» [9]. Ще один сучасний погляд на життя і творчість письменника та духовної особи репрезентує упорядкований Анатолієм Макаровим збірник «Чернігівські Афіни» [13].

Образно-мотивний комплекс поезій Лазаря Барановича можна проінтерпретувати у контексті змін художньої парадигми, що мають місце в літературі Європи на початку Нового часу. Поетична творчість Лазаря Барановича є цікавим прикладом того, як загальноєвропейська барокова естетика адаптується на українському ґрунті.

Ще від часів грецької цивілізації homo viator, людина-мандрівник, є одним із центральних героїв європейської літератури. Зокрема, Михайло Бахтін простежує розгортання топосу дороги та типологію персонажів-подорожніх в античному та середньовічному романах [1, с. 234–308].

Проте новочасна західна цивілізація породжує нові форми культури повсякдення, а отже, і європейського мистецтва. На відміну від колишнього рицаря, що вирушає у далекі світи задля визволення гробу Господнього, новий подорожній комфортно почувається у ролі купця, першовідкривача-колонізатора, будівника імперій, – тобто людини, яка налаштована на цілком «світські» вигоди, досягнення практичних результатів, особистої користі [див. 12, с. 59–60]. Однак дух авантюризму не полишає новочасних мандрівників, подорож є важливою, якщо не головною, віхою у житті європейської людини. Розвиток великих морських держав, які постають при кінці феодального ладу в Європі, супроводжується новим сплеском зацікавлення до екзотичних країв, тому, до прикладу, англійська література XVI століття повниться багатьма документально-художніми жанрами, на кшталт спогадів, мандрівних щоденників, справжніх та псевдозвітів про пригоди під час небезпечної мандрівки (детальніше про особливості англійської прози цього періоду можна дізнатися у монографії Наталії Торкут «Проблеми генези і структурування жанрової системи англійської прози пізнього Ренесансу» [12]). Тому не дивно, що у період розвитку барокового стилю мотив мандрів у західній літературі набуває нової актуалізації.

Попри значні відмінності у соціально-культурному розвитку України та Західної Європи барокової доби, можна віднайти певні світоглядні константи, які зводять віддалені територіально культури в єдине ціле. Вілен Горський наголошує на тому, що «...ненастанний пошук свого місця в плюралістичному багатоголосі світу, постійний потяг до руху назустріч незвіданому репрезентує і Григорій Сковорода, стверджуючи погляд на мирське існування як подорож, і фран-

цузький філософ Блез Паскаль, за переконанням якого суть людського ества – в русі, а повний спокій означає смерть» [4, с. 98].

Хоча українська барокова література дедалі більше секуляризується, наприклад, запозичуючи авантюрні елементи західноєвропейського роману [2], релігійна домінанта все ж лишається визначальною у виборі та інтерпретації літературних образів і мотивів. Тому подорож тлумачиться насамперед згідно з традиціями паломницької прози, тобто як внутрішня peregrinacia, духовна практика, що наближує людину до Бога, під час якої герой-мандрівник долає не фізичний простір, а приховані лабіринти своєї душі.

Особливо помітною така тенденція постає у метафізичній поезії українського бароко, одним із авторів якої є Лазар Баранович. Його поетичні тексти виявляються близькими до європейських зразків, бо так само насажені динамікою руху, змін, виходу за межі узвичаєного існування. Тетяна Рязанцева наводить приклади семантичної подібності мотиву подорожі у творчості англійських та іспанських представників метафізичної поезії, з одного боку, та Лазаря Барановича, з іншого [8]. Ми не ставимо за мету порівняти тексти українського автора з його європейськими сучасниками, проте короткий огляд образної системи дороги та мотивних інваріантів подорожі у поезії Барановича дасть змогу в подальшому виявити більше точок дотику чи відмінностей між українською та західноєвропейською метафізичною поезією. До огляду в основному залучаємо поетичні тексти Барановича зі збірок «Lutnia Apollinowa» (1671) та «Księga śmierci» (1676), які репрезентують художній світогляд зрілого письменника, що свідомий своїх ціннісних та естетичних орієнтирів.

Духовний сан Лазаря Барановича пояснює активний діалог письменника з біблійним претекстом, адже, послугуючись бароковою метафорикою, український автор постійно перебуває у «силовому полі» Святого Письма. Центральною постаттю у віршованих текстах Барановича, яка поєднує усі різнотлумачення символу дороги, є Христос, бо Він сам свідчить про себе як про єдиний певний шлях до спасіння: «Я – дорога, і правда, і життя» (Ів. 14 : 6). Баранович постійно наголошує на тому, що лише подорожуючи життям разом із Господом, людина простує у правильному напрямку, оскільки

*«Swiadomy drogi owszem sam iest droga /
Idź za Chrystusem w Niebo pewną nogą»* [16, s. 32].

Але Христос – не тільки істинна путь до спасіння. Євангеліє оповідає про Месію-мандрівника, що «не має де й голови прихилити» (Мт. 8 : 20), блукаючи пустельною Юдеєю та негостинною Галілеєю. Проте найважливішим для хрис-

тианського світу є останній земний шлях Спасителя, хресний шлях на Голгофу. Via Dolorosa повинна бути не лише спогадом, згадкою про відкупну жертву Христа, а й прикладом для наслідування у житті кожного вірного, бо «...хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний» (Мв. 10 : 38). Тому мотив наслідування скорбної дороги Господа з'являється й у поезії Барановича:

*«Z krzyżem za tobą w tropy idę Panie /
Własnie na twoie Pańskie roskázanie»* [15, арк. 46 зв.].

На заваді для людини можуть стати всілякі негаразди, зокрема, хвороби, що їх слід розуміти не тільки буквально, а також як вказівки на духовні недуги, гріхи кожного християнина та людства в цілому. Баранович звертається до євангельської оповіді про uzdrowлення розслабленого (Мт. 9 : 1–8), але переінтерпретує сюжет згідно з «алегоричним» сенсом, ведучи мову про гріховний параліч, що вразив світ після непослуху перших людей:

*«Wszystek świat we zle leży / przeto chory /
Panie / uleczyć onego bądź skory:
Wstań weźmi łóżko rzekni to światowi /
Mamy te wiarę że mu się pozdrowi»* [16, s. 96–97].

Привертає увагу те, що у поезіях Барановича неодноразово можна натрапити на згадку про хворі ноги:

*«A chora noga niech na Niebie stâne /
Tam bym zagoił by największą ranę»* [16, s. 452].

Згідно з деякими листами чернігівського архієпископа, Баранович дійсно мав проблеми з ногами, отже, скарги на подібну недугу біографічно обґрунтовані [6, с. 49]. Однак, аби стати літературним концептом, деталь із особистої біографії має накладатися на певну традицію, мисленнєву схему, що перетворювала би окремих випадок на закономірність художнього світу автора. У своїй праці «Символіка людського тіла» Анік де Сузнель, сучасний французький філософ, припускає, що згадка про хворі, пошкоджені ноги, яка з'являється у численних античних міфах та біблійних оповідях, не є випадковою [10, с. 127–128]. У католицькій традиції трапляються зображення Єви з прокушеною ногою – своєрідне буквально витлумачення Божого пророцтва про ворожнечу між насінням жінки та змієм: «Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту» (1 М. 3 : 15). Хвора нога є спільним архетиповим спогадом про початкову помилку, первісний гріх перших мешканців Землі. Євангельські тексти натомість розповідають про те, що зцілити пошкоджені стопи людства здатний тільки Христос, і це було засвідчено символічним актом обмивання ніг під час таємної ве-

чері. Можливо, Лазар Баранович уловлював приховані течії християнської культури, які, отже, відлунюють як у західноєвропейському, так і в українському мистецтві.

Мотив Бога, що подорожує, притаманний не лише християнській, а і юдейській культурі. У вигляді вогняного чи димового стовпа Ягве водить свій народ пустелею, виходить поперед ізраїльських воїнів на битву з ворогами. Апеляції до мандрівних мотивів із текстів Старого Завіту характерні для творчості Лазаря Барановича:

*«W morzu jest drogą, w wodach ścieżki twoje,
Ślady nie mogą poznać myśli moie.
Nikt nie zna Syna, Ociec zna tyle
Znać go stworzeniu nie po jego sile»* [цит. за 5, с. 13].

Очевидно, цей вірш є ремінісценцією до псалму, в якому співець Асаф переповідає події Священної історії: «Через море дорога Твоя, а стежка Твоя – через води великі, і не видно було Твоїх стіп» (Пс. 77 : 20). Людина не може збагнути тайни божественної природи, дарма що Господь антропоморфізується, мандруючи світом подібно до людини-перехожого.

Образність Старого Завіту слугує Барановичу за джерело творчості, коли йдеться про опис характеристики шляхів людського життя. Більшість поетів барокового періоду використовують усталені євангельські антиномії вузької дороги спасіння та широкого шляху згуби. Правильний вибір дороги пов'язаний із тим, чи є вона вгодною Божій волі. Тим то і пояснюється «дзеркальний» ефект, яким час від часу послуговуються творці метафізичної поезії: добрим є не зручний гостинець, а навпаки, важкий тернистий шлях, оскільки тільки він дає змогу потрапити до небесних брам. Проте поезія Барановича становить виняток: автор пам'ятає, що дорогою називає себе благий Господь, а тому Його ярмо є любим і тягар – легким (Мт. 11 : 30). Чернігівський архієпископ апелює до книги «великого» пророка Ісайї, у якій йдеться про зручний рівний шлях, який проляже пустелею для Господа та обраного народу: «На пустині вготуйте дорогу Господню, в степу вирівняйте битий шлях Богу нашому! Хай підніметься всяка долина, і хай знизиться всяка гора та підгірок...» (Іс. 40 : 3–4). Схоже, саме видіння Ісайї слугують Лазарю Барановичу за взірць для образної системи власної творчості, коли бароковий поет розмірковує про рух людини до її Творця:

*«Własnie iak ślepy pądam w dol głęboki /
Krom dołu ukąż Pánie płac szeroki /
Niechay po glądkiej ziemi chodzę sobie /
Niechay nie grzeszę od tąd więcej Tobie»* [16, s. 67].

Але зручна дорога-Господь жертвує заради нашої безпеки і рятунку своєю славою та боже-

ственною могутністю. У словах Христа про готовність стати шляхом для кожного охочого Лазар Баранович бачить вищий вияв Божої любові, кенозису – самоприниження Бога заради вивіщення людини. Баранович сприймає біблійну метафору як своєрідний концепт, фігуру, що дає змогу поєднати, здавалося б, непоєднуване – загальножиткову дорогу та Господа:

*«Myśmy cię Panie iak Drogę zdeptali /
Ubitą Drogą / ta wszyscy iachali.
Koleyna Drogą / ciężkie ią towary
Wieżiono / grzech moy y nowy / y stary»* [15, арк. 56–56 зв.].

*«Płwac wolno na nią / nic z drogi / na drogę
Co kto wyrzuci / droga przyiąć może»* [15, арк. 56 зв.].

Прихід Бога-Слова на земну юдоль є чином, що вказує на прагнення Творця наблизитися до свого творіння. Подвійна боголюдська природа Спасителя засвідчила: Господові відомі людські потреби і страждання, Він – не захмарний громовержець, а чуйний Друг, що розділяє з людським родом спільний досвід земного життя. Він завше дбає про своїх вірних, адже сам був мандрівником, ба більше – першопрохідцем і порадиником на земному шляху. Тому його любов повсякчас керує християнином, який прагне досягти небесного Єрусалима:

*«Bez laski twoiey iak bez przewodnika /
Choć go sciągamy Niebo się umyka /
Łaska iak slepe za rękę prowadzi
Łaska trudnosciom wszelakim porądzi»* [16, s. 12].

Правдивого поводири варто відрізнати од псевдонастирів, які уловлюють нерозумні душі у тенета своїх спокус:

*«Świat mowi / ia ustawam. Ciało mowi / ia zaráżam.
Diabeł mowi / ia zdrądzam. Chrystus mowi / ia
ochładzam /
a spomagam. Jednak więcej ich idzie za Światem
ustaiącym /
za Ciałem zaráżającym / za Chartem zwodzącym / niż za
Chrystusem chłodzącym wspomagającym»* [15, арк. 63].

Постійні перестороги духівників не звертати з праведного шляху за неправдивим провідником суголосні есхатологічним настроям ранньомодерної доби у європейській історії, коли людина, звідусіль оточена оманами та антихристами, повсякчас має робити особистий вибір на користь того чи того шляху. Саме ця постійна потреба визначитися, на думку Чеслава Гернаса, закладає основи барокової особистості, принаймні, така риса стає визначальною для мистецької свідомості в Речі Посполитій постриденського періоду [18, s. 18].

Якщо життя людини у текстах українського барокового поета є постійною мандрівкою, то кінцевою метою такої життєвої дороги має бути

вічна благодать у раю. Втім для Лазаря Барановича заспокоєння душі на небесах, до яких простує християнин, можливе лише завдяки зустрічі зі Спасителем, входженню до Його божественної присутності. Сам Христос, будучи і дорогою, і провідником, є також фінальною точкою шляху, остаточним виповненням сподівань благочестивої людини. Христа як найбільшу мету життєвої дороги, як того, до кого прагнуть дістатися всі земні пілігрими, репрезентовано в творчості Лазаря Барановича через цілу низку символічних позначень, запозичених із Євангелій. Господь є дверима, що відкривають прохід до горніх чертогів:

*«Iam Drzwi / o sobie rzekł Pan bez drzwi drogi
Trudno w Niebieskie było porwać progi»* [16, s. 117].

Двері, поріг – це перш за все символи переходу, трансцендентної подорожі людини поза межі узвичаєного простору. Христос провіщає: «Я – двері: коли через Мене хто ввійде, спасеться, і той ввійде та вийде, і пасовисько знайде» (Ів. 10 : 9). Його слова вказують на те, що єдиною можливістю дістатися іншого берега, іншого виміру існування є сходження до брам спасіння, які Він уфундував своїм жертвним подвигом.

Натрапляємо у віршах Барановича на інше метафоричне позначення Христа. Ідеться про Бога як скарб, за який варто віддати все своє майно. Похований Ісус перетворюється на сокровенну цінність:

*«Kiedy obaczył ze skarb wielce drogi /
Nic nie żałuje y pracy y drogi»* [16, s. 53].

Схоже, тут масмо ремінісценцію до євангельської притчі про людину, яка, довідавшись про закопаний у полі скарб, ладна пожертвувати всіма попередніми надбаннями, щоб отримати ту ділянку в свою власність й оволодіти знахідкою (Мт. 13 : 44). Христос називає скарбом Царство Небесне, яке Він прийшов звіщати на землю, і закликає своїх учнів збирати собі нетлінне майно на небесах, бо «де скарб твій, – там буде й серце твоє!» (Мт. 6 : 21).

Слова Христа про те, що Він є хлібом життя, дістають цікаву інтерпретацію у творчості Лазаря Барановича. Для українських барокових авторів украй важливою була внутрішня форма слова. Семантика назви Віфлеєм – містечка, де народився Ісус, – відігравала вагому роль в образній системі барокової культури. Перекладаючи топонім Бет-Ел як «Дім хліба» (так, зокрема, робить Павло Беринда у «Віршах на Рождество Христове»), автори дістають можливість наголосити на євхаристійній тематиці Євангелія, тобто представити Спасителя через метафорику небесного

харчу, духовної їжі, яка зійшла на землю до Віфлеєма, щоби нагодувати зголодніле людство.

Грецький філософ Христос Яннарас звертає увагу на семантику їжі як джерела первісного любовного пожадання людини. Немовля, що приходить у світ, відчуває свою першу сильну потребу – у матері, джерелі їжі, а отже, джерелі життя. Їжа є для маленької людини першопозитивом, початком бажання, це – «любобна повнота життєвої присутності» [14, с. 32]. Тому всі подальші пошуки вже дорослої людини бодай метафорично відсилають до символіки їжі: недарма говорять про духовний голод, спрагу за істиною, можливість наситити свої бажання. Тому християнин, який воліє перебувати у Господній присутності, теж прагне задовольнити себе нематеріальним пожитком: «Я – хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити» (Ів. 6 : 51). Мабуть, саме ці слова має на увазі Баранович, коли вигадливо анаграмує ім'я Ісуса як заклик іти їсти:

*«I, idź / gdzie : Esus iedząc ukazuje /
Ze Imię IESUS chleb tobie gotuje.
Nie iść y biegać do chleba potrzebą /
Posiiesz chlebem / kość sporo do nieba»* [15, арк. 63].

Господь як небесні двері, захований скарб і духовний хліб приваблює людину до себе обіцянкою вічного спокою, втамування постійної спраги, адже той, хто питиме Христову воду, не буде прагнути повік (Ів. 4 : 14). Тому рух пілігрима до Христа не передбачає повернення, зворотного шляху. Дорога, що провадить у Божу присутність, спрямована лише в один бік.

Схожих висновків доходить німецький учений Оттмар Етте. Серед кількох сюжетних схем у текстах-подорожах він виокремлює зразок «прямої лінії», що використовується у містичних, візіонерських творах, наприклад, у книгах святої Терези Авільської. Організація руху в тексті часто не передбачає повернення, адже подорож виповнюється через здобуття цілі, яка є останньою точкою шляху [17, р. 44]. Петро Білоус стверджує, що така риса – закономірна для більшості текстів паломницького жанру, рух яких лише доцентровий, спрямований на досягнення сакральної мети [3, с. 60]. Проте, схоже, одновекторність мандрів паломника – не вузько «локальна», жанрова ознака, навпаки, на неї натрапляємо і в поетичній творчості, зокрема у віршах Лазаря Барановича:

*«Sercem posłał do ciebie / serce się nie wraca /
Posłałem moją wolę / y tá tam popłca.
Abym wszystką mą tobie myśl zalecił Pannie /
Wysłałem rozum miłątki / choć niech tam zostanie.
Teraz duszę posyłam / gdy tá tam zasiędziesz /
O iak bez mojej duszy trup mój żywy będzie»* [15, арк. 3–3 зв.].

Душа, що вирушає у мандри життєвими мандрівцями назустріч своєму Спасителю, – наскрізна домінанта польськомовних поезій Лазаря Барановича. Автор звертається до вічних проблем

взаємин людини з Абсолютом. Баранович спирається на індивідуальний досвід, розміщуючи у центрі тексту людську особистість із її прагненнями та боріннями.

Література

1. Бахтин М. М. Вопросы литературы и эстетики / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1975. – 504 с.
2. Білоус П. В. Давньоукраїнські «хоження» і західноєвропейський роман-подорож XVII–XVIII ст. / П. В. Білоус // Українська література XVI–XVIII ст. та інші слов'янські літератури / [відп. ред. О. В. Мишанич]. – К.: Видавництво «Наукова думка», 1984. – С. 206–222.
3. Білоус Петро. Паломницький жанр в історії української літератури / Петро Білоус; [відп. ред. О. Мишанич]. – Житомир: Центр оперативної поліграфії обл. газети «Житомир», 1997. – 160 с.
4. Горський В. Біля джерел: нариси з історії філософської культури України / Вілен Горський. – К.: Вид. дім «Кисво-Могилянська академія», 2006. – 262 с.
5. Перетц В. Н. «Filar Wiary» і «Księga Smerci» архиеп. Лазаря Барановича / В. Н. Перетц; [голдиск из журнала «Киевская Старина»]. – К.: Типография Императорского Университета св. Владимира Н. Т. Корчак-Новицкого, 1898. – 35 с.
6. Письма пресвященного Лазаря Барановича. С примечаниями. – Издание второе. – Чернигов: в типографии Ильинского монастыря, 1865. – 253 с.
7. Радишевський Р. Бароковий концептизм Лазаря Барановича / Ростислав Радишевський // Українське літературне барокко: збірник наукових праць; [відп. ред. О. В. Мишанич]. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 156–177.
8. Рязанцева Т. Алгоритм подорожі у метафізичній поезії XVII століття / Тетяна Рязанцева // Подорож як літературознавча та культурологічна проблема: збірник наукових праць / [гол. ред. В. І. Фесенко]. – К.: Вид. центр КНУ, 2009. – С. 200–206.
9. Рязанцева Т. Змалювати думку (Концептизм як напрям метафізичної поезії в літературі Європи доби Бароко) / Тетяна Рязанцева. – К., 1999. – 144 с.: іл.
10. Сузнель А. Символіка людського тіла / Анік де Сузнель; [пер. з фр. Зої Борисюк]. – К.: Знання-Прес, 2003. – 566 с.
11. Сумцов Н. Ф. К истории южнорусской литературы XVII / Н. Ф. Сумцов. – Выпуск 1: Лазарь Баранович. – Харьков: Типография М. Зильберберга, 1885. – 183 с.
12. Торкут Н. Проблеми генези і структурування жанрової системи англійської прози пізнього Ренесансу (малі епічні форми та «література факту») / Наталія Торкут. – Запоріжжя, 2000. – 406 с.
13. Чернігівські Афіни / [передм., упоряд. текст матеріалу, комент. до нього А. Макарова]. – К.: Мистецтво, 2002. – 288 с.: іл.
14. Янпарас Х. Варіації на тему Піснi Пісень / Христос Янпарас; [пер. з грецької С. Говоруна; передмова К. Сірова]. – 2-е вид. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2003. – 131 с.
15. Baranowicz Łazarz. Księga śmierci albo krzyż Chrystusow na ktorey żywot nasz umarł ale śmierć sama żyć nauczył / Łazarz Baranowicz. – Z typographijey Archiepiskopskiej w Nowogrodku Siewierskim zostaiącey. 1676. – 69 арк.
16. Baranowicz Łazarz. Lutnia Apollinowa kozdcy sprawie gotowa / Łazarz Baranowicz. – [Kijow]: z Typographijey Kijowo-Pieczarskiej, 1671. – [4] k., 552 s., [16] k.
17. Ette Ottmar Literature on the Move [Електронний ресурс] / Ottmar Ette. – 316 p. – Режим доступу: http://books.google.com.ua/books?id=gL1MBbCd5wMC&printsec=frontcover&dq=ottmar+ette+literature&source=bl&ots=IrmUJr75My&sig=4V2oncYLeXrplSCuKsZEqp4-kkQ&hl=uk&ei=V1YFTMSvN-aJOO3o9YUF&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CBUQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false. – Назва з екрана.
18. Hernas Cz. Barok / Czesław Hernas. – Warszawa: Państwowe wydawnictwo naukowe, 1973. – 571 s.

О. Максимчук

THE IMAGERY SYSTEM OF THE ROAD AND THE TRAVEL MOTIF IN LAZAR BARANOVYCH'S LYRICAL WRITING

The proposed paper spotlights the peculiarities of the images and motifs concerning road and travel in Lazar Baranovich's Polish poems. The texts are integrated into the genre paradigm of Ukrainian Baroque literature, which is based on the author's aesthetic and conceptual preferences. In the article, the author of the paper takes into account connections between the analyzed poetry and its biblical intertextual framework. The writings of Lazar Baranovich are investigated within the cultural background of the Early Modern period.

Keywords: Ukrainian Baroque literature, metaphysical poetry, pilgrim image prose, motif of travelling, road as a symbol, biblical intertextuality.

Матеріал надійшов 02.02.2011